

مدرس‌ان شریف

CHAPTER ONE ((Implied Words))

In English, as well as many other languages, according to the grammatical constructions, there may be some implied words in a sentence that are understood but not stated. Therefore, in translating a text into English from another language, such as Arabic or Persian, some words in certain structures are left implied and not expressed.

Example:

هر چه در آسمان‌ها و هر چه در زمین است خدای ملک، قدوس، عزیز و حکیم را تسبیح می‌کند.

All that is in the heavens and the earth magnifies God, the King, the All-holy, the All-mighty, the All-wise. According to grammatical constructions, in order to avoid repetition, “all that is in” is left implied before “the earth” in the English translation.

Redundant Word

Redundant word in a translation is that which can be omitted without distortion of the meaning or omission of any information from that which is in the original. Example:

ای کسانی که ایمان دارید:

- O true believers!
- O you who truly believe!

The words “true” and “truly” are redundant in the two English translations.

Ellipsis

the omission of a word or words from a sentence when the meaning can be understood without it/them.

Example: 1. “if possible” for “if it is possible”

2. “the path straight” for “the path which is straight”

A. Qur’anic Verses and Imam Ali’s Instruction to Malik al-Ashtar

به نام خدای رحمان و رحیم

In the Name of God, the Merciful, the Compassionate

حمد از آن الله است، (که) پروردگار (همه) عالم‌ها (ست).

Praise belongs to God, the Lord of all Being,

رحمان و رحیم (است).

The All-merciful, the All-compassionate,

مالک روز داوری (است).

The Master of the Day of Doom.

(تنها) تو را می‌پرستیم، و (تنها) از تو کمک می‌خواهیم.

Thee only we serve; to thee alone we pray for succor.

◆ ما را به راه راست هدایت کن،

Guide us in the straight path,

◆ راه کسانی که به آنان نعمت داده‌ای، نه (راه) کسانی که مورد غضب (تو) هستند؛ و نه (راه) گمراهان.

the path of those whom Thou hast blessed, not of those against whom Thou art wrathful, nor of those who are astray.

◆ این است آن چه بنده خدا علی، امیرمؤمنان، مالک اشتر فرزند حارث را، در فرمان خود به او، به آن دستور داد، آن گاه که وی را به فرمانداری مصر منصوب کرد.

This is that with which 'Ali, the servant of God and Commander of the Faithful, charged Malik ibn al-Harith al-Ashtar in his instructions to him when he appointed him governor of Egypt,

◆ تا خراج آن را گرد آورد، با دشمن آن بجنگد، به اصلاح (حال) مردم آن بپردازد و شهرهای آن را آباد سازد.

to collect its land tax, to war against its enemies, to improve the condition of the people and to engender prosperity in its regions.

◆ او را دستور داد که از خدا پروا کند، طاعت او را (بر کارهای دیگر) ترجیح دهد و پیروی کند از آن چه او در کتاب خود، از فرائض و سنن خویش دستور داده است.

He charged him to fear God, to prefer obedience to Him (over all else) and to follow what He has directed in His Book-both the acts He has made obligatory and those He recommends-

◆ که هیچ کس سعادت‌مند (رستگار) نشود مگر به پیروی از آن‌ها، و هیچ کس بدبخت (شقی) نگردد مگر با انکار آن‌ها و با نادیده گذاشتن از آن‌ها.

for none attains felicity but he who follows His directions, and none is overcome by wretchedness but he who denies them and lets them slip by.

◆ و (او را دستور داد که) خدای سبحان را با دل و دست و زبان خود یاری کند؛ زیرا خدا - که بزرگ است نام او - به عهده گرفته است که یاری کننده

خود را یاری کند و عزیز دارنده خود را عزیز گرداند.

(He charged him) to help God-glory be to Him-with his heart, his hand and his tongue, for He-majestic is His Name-has promised to help (him who helps Him and exalt) him who exalts Him.

◆ و او را دستور داد که نفس خود را از شهوات رام سازد و آن را به هنگام سرکشی‌ها باز دارد؛ زیرا که نفس بسیار به بدی و می‌دارد، مگر آن که خدا رحم کند.

and ordered to him to break the passions of his soul and restrain in its recalcitrance, for soul makes bad unless God has mercy.

B. Bustan and Gulistan of Sa'di

حکیم سخن در زبان آفرین

◆ به نام خداوند جان آفرین

1. In the name of the Lord life-creating
The Wise One speech-creating within the tongue!

2. In the name of Lord, soul creating!
Wise One, speech creating in the tongue!

کریم خطابخش پوزش‌پذیر

◆ خداوند بخشنده‌ی دستگیر

1. The lord, the giver, hand-seizing
Merciful, sin-forgiving, excuse-accepting
2. Lord forgiving, apt to help
Generous, fault-forgiving, excuse-accepting

به هر در که شد هیچ عزت نیافت

◆ عزیزی که هر کس ز درش سر بتافت

1. A King such that whosoever turned away his head from His door
Found not any respect at the doors to which he went
2. Glorious One! Whoever turns from His door his head
To whatever door he goes, he finds no glory

♦ سر پادشاهان گردنفرراز

به در گاه او بر زمین نیاز

1. The heads of kings, neck-exalting,
(Are), at His court, on the ground of supplication
2. The heads of neck-lifting princes
In His court, are on the floor of supplication

♦ نه گردنکشان را بگیرد بفور

نه عذر آوران را براند به جور

1. He does not instantly seize the forward
He does not drive away, with violence, those excuse-bringing
2. Neither the rebellious does He summarily seize
Nor the apologetic drives He harshly hence

♦ و گر خشم گیرد ز کردار زشت

چو باز آمدی ماجرا در نوشت

1. And, though He becomes angry at bad conduct
When though didst return, He cancelled the past circumstance (in the book of sins).
2. Does He wax wroth at ugly deeds?
If you relent, He crosses out what's gone

♦ ادیم زمین سفره‌ی عام اوست

برین خوان یغما چه دشمن چه دوست

1. The embroidered leather surface of the earth is His common table;
At this open table, whether enemy (infidel), or friend (the faithful) - what matter?
2. The hide of earth, His open banquet-cloth:
At such a free-for-all, enemies and friends are one

♦ اگر بر جفا پیشگان بشتافتی

که از دست قهرش امان یافتی؟

1. And if he had hastened against one tyranny-practicing
Who would have obtained safety from the hand of His violence?
2. But if he were to rush against one practicing injustice,
How should he find quarter from his overpowering hand?

♦ مر او را رسد کبریا و منی

که ملکش قدیم است و ذاتش غنی

1. Grandeur and egotism are proper for him
Whose kingdom is ancient, and nature independent
2. His are rightly pride and egoism
For his dominion's ancient, his essence self-sufficient

♦ گلستان کند آتشی بر خلیل

گروهی بر آتش برد ز آب نیل

1. He makes a fire, a rose garden, for Ibrahim
He takes a crowd, from the waters of the Nil to the fire (of Hell)
2. A rose-garden He makes of the fire for His Friend,
But some He carries to the Fire from Nile waters

♦ منت خدای را عزوجل که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت.

Laudation to the God of majesty and glory! Obedience to him is a cause of approach and gratitude in increase of benefits.

♦ هر نفسی که فرو می‌رود ممد حیات است و چون بر می‌آید مفرح ذات؛ پس در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمت شکر واجب.

Every inhalation of the breath prolongs life and every expiration of it gladdens our nature; wherefore every breath confers two benefits and for every benefit gratitude is due.

♦ از دست و زبان که برآید کز عهده‌ی شکرش به در آید؟

Whose hand and tongue is capable

to fulfill the obligations of thanks to him?

اعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَ قَلِيلًا مِّنْ عِبَادِيَ الشُّكُورِ

Words of the most high: be thankful, O family of David, and but few of my servants are thankful.

♦ بنده همان به که ز تقصیر خویش عذر به درگاه خدای آورد

♦ ورنه سزاوار خداوندیش کس نتواند که به جای آورد

It is best to a worshipper for his transgressions

To offer apologies at the throne of God

Although what is worthy of His dignity

No one is able to accomplish

PROGRESS CHECK

* مناسب‌ترین ترجمه برای جمله‌ها، عبارت‌ها و بیت‌های زیر کدام است؟

1- Ingratitude for the benefits of God is against justice.

(سراسری ۸۲)

- (۱) ناشکری برای آن‌چه خدا آفریده بی‌انصافی است.
 (۲) ناسپاسی در برابر نعمت‌های خدا خلاف انصاف است.
 (۳) نادیده انگاشتن مزایای آن‌چه خداوند آفریده دور از انصاف است.
 (۴) قدرناشناسی در برابر خداوند و نعمت‌ها او برخلاف انصاف است.

(سراسری ۸۲)

۲- کیست که از عهده‌ی شکر همه‌ی نعمت‌های خدا برآید؟

- 1) Who can perform thanks for all the graces of God?
- 2) Who is he that will be grateful for so many bestowals of God?
- 3) Who is there that can show all the gratitudes for the blessings of Allah?
- 4) Who is he that can fulfil the obligations of thanks for all the benefits of God?

(سراسری ۸۲)

۳- خداست که مالک روز داوری است.

- 1) It is God Who is the Master of the Day of Judgement.
- 2) Allah is He Who is the Possessor of the Day of Assembling.
- 3) God is He who is the Lord of the Day of Resurrection.
- 4) It is Allah Who is the Owner of the day of congregation.

(آزاد ۸۳)

۴- هیچ‌کس نمی‌تواند از عهده شکر همه‌ی نعمت‌های خدا برآید.

- 1) No one is able to perform thanks for so many favours of God.
- 2) No one can be grateful for so many blessings of Allah.
- 3) No one can fulfil the obligations of thanks for all the benefits of God.
- 4) No one is able to thank Allah for His blessings.

5- What are the two English words corresponding to both «رحمان» and «رحیم» ?

(سراسری ۸۴)

- 1) Compassionate, Merciful
- 2) Gracious, Munificent
- 3) Mercy-giving, Clement
- 4) Most Gracious, Most beneficent

(آزاد ۸۴)

۶- نفس خود را به هنگام سرکشی آن فرو نشان.

- 1) Re-strain thy soul when it is rebellious.
- 2) Forbid your soul from rebellion.
- 3) Let thy soul be kept back when it violates.
- 4) Restrain thy soul in its recalcitrance.

7- "Expansions" and "reductions" are considered as in translation.

(آزاد ۸۴)

- 1) adaptations
- 2) semantic adjustments
- 3) structural adjustments
- 4) interpretations

(سراسری ۹۰)

۸- علی علیه‌السلام به مالک توصیه کرد که نفس خود را از شهوات رام سازد و آن را به هنگام سرکشی‌هایش باز دارد.

- 1) Ali, salutation to him, ordered Mälük to tame his lower self from desires and restrict it when it is headstrong.
- 2) Ali, on him be peace, advised Mälük to subjugate the caprices of his lust and control it when it has obduracies.
- 3) Ali, peace be upon him, charge Mälük to break the passions of his soul and restrain it in its recalcitrance.
- 4) Ali, upon whom be peace, recommended Mälük to calm the appetites of his soul and keep it back from obstinacies.

(سراسری ۹۰)

۹- علی، امیرمؤمنان، مالک اشتر را به فرمانداری مصر منصوب کرد.

- 1) Ali, the Ruler of the believers, appointed Mälük al-Ashtar as the commander of Egypt.
- 2) Ali, Commander of the Faithful, appointed Mälük al-Ashtar governor of Egypt.
- 3) Ali, the Governor of the Faithful, charged Mälük al-Ashtar with ruling over the Egyptian people.
- 4) Ali, Master of the believing people, put Mälük al-Ashtar in the position of Egyptian government.

ANSWERS

۱- گزینه «۲»

- (۱) منظور از benefits of God در جمله انگلیسی «نعمت‌های خدا» می‌باشد و منظور کل آفریده‌های خدا نیست.
- (۲) ingratitude به معنای «ناسپاسی و ناشکری»، benefits of God به معنای «نعمت‌های خدا»، against به معنای «ضد، مخالف» و justice به معنای «داد، عدالت و انصاف» است.
- (۳) همان‌طور که اشاره شد، ingratitude به معنای «ناسپاسی و ناشکری»، است و نه نادیده انگاشتن. واژه benefits به معنای «نعمت» است و نه مزایا و کاربرد عبارت «آن‌چه خدا آفریده» نادرست است.
- (۴) benefits of God به معنای «نعمت‌های خدا» می‌باشد و با «خداوند و نعمت‌های او» فرق دارد.

۲- گزینه «۴»

- (۱) عبارت «کیست» باید who is he ترجمه شود و نه who. زیرا در این عبارت تأکید نهفته است و این تأکید با واژه who به تنهایی استنباط نمی‌شود.
- (۲) در این گزینه «از عهده برآمدن» ترجمه نشده است.
- (۳) عبارت «کیست» باید who is he ترجمه شود و نه who is there. عبارت «از عهده برآمدن» ترجمه نشده است
- (۴) تمامی معادل‌های بدرستی انتخاب شده و ساختار نیز صحیح می‌باشد.

۳- گزینه «۱»

- (۱) master به معنای «صاحب» و day of Judgement به معنای «روز جزاء، روز داوری» است.
- (۲) Day of Assembling به معنای «روز جمعه» است نه روز داوری.
- (۳) Day of Resurrection به معنای «روز رستاخیز» است نه روز داوری.
- Lord هم به معنای «پروردگار» است نه مالک.
- (۴) Day of Congregation به معنای «روز جمعه» است نه روز داوری.

۴- گزینه «۳»

- (۱) «از عهده برآمدن» از جمله برداشت نمی‌شود. هم‌نشینی واژگان perform و thanks متعارف نیست.
- (۲) «از عهده برآمدن» از جمله برداشت نمی‌شود.
- (۳) fulfill به معنای «برآوردن، انجام دادن»، benefit به معنای «نعمت، موهبت»، obligation به معنای «التزام، وظیفه» می‌باشد.
- (۴) باید در این گزینه به جای His از Allah استفاده می‌کرد و واژه Allah اولی را حذف می‌نمود.

۵- گزینه «۱» در کتاب بررسی ترجمه انگلیسی متون اسلامی (۱) نوشته دکتر سالار منافی اناری در صفحه ۸، معادل رحمان و رحیم، به ترتیب the Merciful و Compassionate در نظر گرفته شده است. از آن‌جا که بر سر ترجمه این دو نام مبارک خداوند اختلاف نظر وجود دارد، بر اساس کتاب دکتر منافی گزینه ۱ صحیح می‌باشد.

تنها این دو نام مبارک رحمان و رحیم است که مترجمان محترم به واسطه «با» از حروف جاره در بسم الله ارتباط آن‌ها را با او عطف قطع نکرده و صفت و موصوف خوانده‌اند، ولی در ترجمه‌های انگلیسی همچنان کما در گسستن معنا به کار گرفته شده است.

رحمان از نام‌های فوق نیکوی خداوند، مشتق از رحمت است. در زبان فارسی از رحمت‌های الهی عموماً به عنوان نعمت یاد می‌کنیم: نعمت عقل، نعمت دین، نعمت دانش، نعمت سلامت، نعمت امنیت، نعمت باران، نعمت رزق و روزی، نعمت هوا و... پس رحمان باید «نعمت بخشنده» معنی و ترجمه شود نه بخشنده، زیرا در این صورت، نه تنها کثرت نعمت که برای صیغه مبالغه، حق است توصیف نشده، بلکه خود نعمت هم از قلم افتاده است وانگهی وهاب و اکرم هم به معنی بخشنده‌اند.

رحیم لزوماً و آن‌گونه که در ترجمه‌ها آمده به معنی مهربان نیست؛ خداوند نسبت به کافر و فاسق و ستمکار رحم دارد نه مهربانی و خداوند رحم را بر ذات اقدس خود واجب فرموده است (انعام: ۴۵) این آیات (اعراف: ۲۳، هود: ۴۷ و نمل: ۴۶) همه از ترحم خداوند بر انسان گناهکار، کافر، جاهل و یا سهل‌انگار در عبودیت حکایت دارند و می‌بینیم که رحیم ۹۱ بار در قرآن مجید در همین مقام همراه با «غفور» ظاهر شده است؛ پس این نام فوق نیکو به نشانه رحم گستره‌تری خداوند در کنار رحمان مجموعاً «نعمت بخشنده رحم گستر» معنی می‌دهد که توصیف نام اقدس الله در آیه شریفه بسم الله الرحمن الرحیم می‌باشد.

۶- گزینه «۴»

- (۱) strain به معنی «از حد فراتر رفتن» است و re به معنی مجدد است که با فرونشاندن تفاوت دارد.
- (۲) from معادل مناسبی برای «به هنگام» نیست.
- (۳) violate به معنی «تخطی کردن، نقض کردن» است و نه سرکشی.
- (۴) restrain به معنی «مهار کردن»، recalcitrance به معنی «سرکشی و نافرمانی» است.

۷- گزینه «۲» در زیر توضیحاتی درباره semantic adjustments آورده شده است.

In the process of transfer in translating, the translator must preserve the content of the message at any cost, because it is the meaning which is of prime importance. Therefore, a translator may often be obliged to transform the form in order to preserve the content, though it will be much better if one can convey the same meaning in the target language in a form resembling that of the source language. Nida, E.A. and C.R. Taber (1969) say that in any translation there will be a type of loss of semantic content, but the process should be so designed as to keep this to a minimum. Semantic adjustments are made mostly in the areas like idioms, figurative meanings, generic and specific meanings, pleonastic expressions, expansions, reductions, etc. Examples:

The unbelievers (reduction)

آنان که کافرنند.

One who fears Allah (expansion)

پرهیزکار

۸- گزینه «۳»

(۱) «شهووات» در این گزینه ترجمه نشده است.

- (۲) Subjugate به معنی «مسلط شدن، فایق آمدن» است که با رام ساختن تفاوت دارد. Lust به معنی «شهووات» است و نه نفس.
- (۳) peace be upon him برای علیه‌السلام به عنوان یک متعارف به کار می‌رود. Break به معنی «رام کردن، اهلی کردن»، Passion به معنی «شهووات»، restrain به معنی «جلوگیری کردن، مهار کردن» و Recalcitrance به معنی «سرسختی، سرکشی، کله شقی» می‌باشد.
- (۴) appetite به معنی «اشتها و میل» است و مانند «شهووات» معنی منفی در بر ندارد. بر اساس جمله‌ی فارسی باید قبل از واژه Obstinacies از ضمیر ملکی its استفاده نماییم.

۹- گزینه «۲»

- (۱) ruler به معنی «حاکم» است و نه امیر به معنی «سرور، امرکننده». برای «فرماندار» واژگان ruler و governor معادل‌های بهتری هستند.
- (۲) commander به معنی «ارشد»، the faithful به معنی «مومنین، معتقدین»، appoint به معنی «منصوب کردن، گماشتن»، governor به معنی «فرماندار، حاکم» می‌باشد.
- (۳) عبارت Egyptian people به معنی «مردم مصر» است که واژه‌ی «مردم» در جمله‌ی فارسی ذکر نشده است.
- (۴) قسمت دوم جمله را می‌توان به این صورت معنی کرد «مالک اشتر را در موقعیت حکومت مصر منصوب کرد» که ترجمه‌ی صحیح نیست.